

**«Руська правда»
Ярослава
Мудрого**

*Підготувала учениця 11-А
класу,*

Чучко Катерина

"Руська правда"- це найбільш повний кодекс давньоруського феодалного права. "Руська Правда" - найвідоміша пам'ятка давньоруського княжого законодавства, основне джерело пізнання суспільного ладу, держави і права Київської Русі. Мала величезне значення для подальшого розвитку

українського та російського

бібліографі

Вона є не тільки узагальненням попередніх правових кодексів (а саме: першого юридичного зводу- "Устав і закон руський", який сформувався на основі звичаєвого права, яке існувало у східних слов'ян ще в додержавний період, "Уставу земляного"- кодексу законів, створених батьком Ярослава Мудрого- Володимиром), а й в більшості статей доповнений самим творцем- Ярославом Мудрим. У статтях руської правди говориться про встановлення права феодальної власності, не тільки на землю й угіддя, а й на рухоме майно: коней, знаряддя праці та ін.

Для скріплення влади в державі та впорядкування правових та соціальних відносин громадян за князювання Ярослава Мудрого було укладено збірник законів, так звану Правду Ярослава, що становить найдавнішу частину законів руського права — Руської Правди.

Руська правда

Коротка

«Руська правда»

Правда
Ярослава

Правда
Ярославичів

Широка

«Руська правда»

Суд
Ярослава

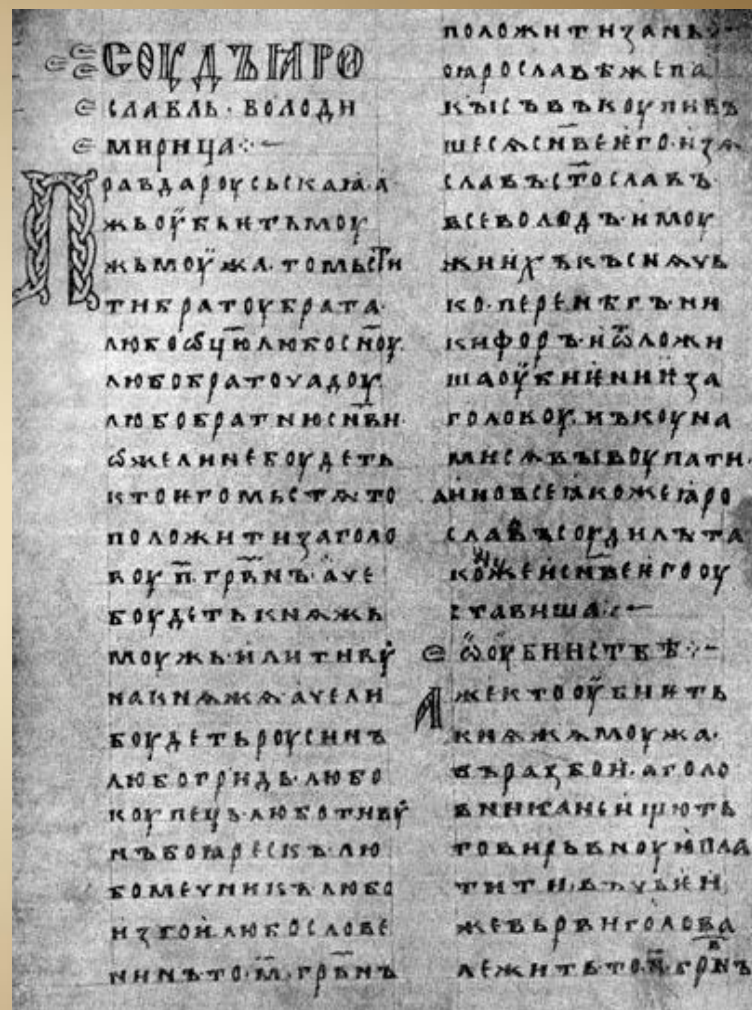
Устав
Володимира
Мономаха

Скорочена

«Руська правда»

Перероблена Широка
«Руська правда»

Головним видом відплати за різні правопорушення були грошові стягнення. Тілесних покарань "Руська правда" не знала, за винятком кари для холопів за побиття вільної людини. Смертної кари цим актом також не передбачалося. Розміри грошових виплат, як і в більшості ін. феодальних кодексів, залежали від соціальної належності потерпілих. Найбільші покарання призначалися за шкоду, спричинену представникам панівної верхівки.

Ось деякі зі статей:

1. 80 гривень за вбивство княжого мужа або члена старшої княжої дружини.
2. 40 гривень за вбивство простої вільної людини.
3. Половинна або полувир'я в 20 гривень за вбивство жінки та тяжкі увіччя, відсічення руки, ноги, носа, порчу ока.
4. За княжого сільського старосту платить 12 гривень, а за княжого рядовича 5 гривень.
5. А за вбитого смерда чи холопа 5 гривень.
6. А за княжого коня 3 гривні, а за коня смерда 2 гривні.

Несправедливість правди полягає в тому, що в ній майже не ціниться життя холопа. Навіть стягнення за крадіжку бобра з ловища (12 гривень) перевищує штраф за вбивство холопа чи смерда (5 гривень). І це не єдиний випадок де покарання за матеріальні збитки перевищує покарання за вбивство людини. Але церква проводила інший погляд на холопа і впровадила додаткову "церковну кару" за його вбивство, яку, точно невідомо. Нажаль, у Руській правді мала місце і родова помста, відплата трималась на правилі: життя за життя, зуб за зуб.

Судовий процес за "Руською правдою" переважно мав змагальний характер. Допускалися ордалії, клятви та різні інші варіанти "божого суду". Існували оригінальні процесуальні інститути: "заклич" (оголошення з відповідними правовими наслідками у торговий день про річ, втрачену законним власником), "звід" (обов'язок кожного володаря чужого майна "звести" власника чи представника влади з особою, від якої вона набула це майно), "гоніння сліду" (переслідування злочинця "по гарячих слідах").

"Руська правда" - виключно світський пам'ятник феодального права. Всі її редакції виходили від князівської влади, мали офіційний держ. характер і не зачіпали церковну юрисдикцію, яка виникла після хрещення Русі й визначалася окремими князівськими статутами.

Руська правда зберігала свою чинність протягом кількох століть і набагато пережила Давньоруську державу, в якій вона виникла, її норми мали значний вплив на Литовські статuti, російське Соборне Уложення 1649 та інші пам'ятки права України, Росії, Білорусії, Литви й деяких інших країн

А славенъ хуатисъ отъ ракоа
мадыскенъ судити менаро
тзовесъ ала солати окенъ ас
вплотъ ипъ мькорамолъ буте
налатъ уеръ бо хаетъ инецю
кинь перекаданоръ и кинъ за
ахъ в ногати **опрати**
И шекертъ потнетъ то г ринъ ода
за доревоноръ и шепуелъ и нела
жонъ и кинъ буд стинолѣкъ
е кинъ ащипуелъ и видетъ г
г ринъ ода не буд стинатъ то
п следи жонъ аже кидетъ слѣ
а же славни кваръ а не о сцать
о се слѣдъ ни идеть на слѣ
дъ на нобъ вь ть тотъ а мь плати
тнъ а де цнъ ода слѣдъ гн а ти
сую мнъ а то да ни спс а мхъ
а же ногъ вать слѣдъ на гостини

21
у фмавлянцѣ ала нски дѣтъ н
ли на вури гдѣ не будетъ ни с
ла нъ ода ни у нъ платити та
двѣ нъ ода ни **о славрѣ**
И славрѣ а мунъ а славрѣ не буд
кнъ а славъ то г ринъ ода а с
мунъ гн а мунъ мунъ а ннъ а
мунъ и ти то г ринъ ода а слав
кнъ гн а мунъ а мунъ ода мунъ
кнъ ода а мунъ а мунъ а мунъ
тити не будетъ а мунъ а мунъ
а мунъ г гнъ и ни а мунъ а мунъ
к ринъ и ни а мунъ и ногатъ
а мунъ а мунъ гнъ **опрати**
И шекертъ потнетъ веревъ не сц
снъ о г ринъ ода а мунъ а мунъ
за веревъ а шекертъ а мунъ а мунъ
у ннъ сцъ и ни а мунъ а мунъ
нолѣ г ринъ ода а мунъ а мунъ

Дякую за увагу!